

Hajnal Klára – Köbli Ádám

Hévíz turizmusának fejlődési irányai

ABSZTRAKT

A Hévízi-gyógyító világhírét a különleges természeti adottsága jelenti és magas színvonalú gyógyturisztikai szolgáltatásokkal fogadja a vendégeit. A fürdőváros egyediségének köszönhető, hogy nem érintette a magyar turizmusra jellemző recesszió. Azonban Hévíz turizmusának is alkalmazkodnia kell a globális változásokhoz, mivel az elmúlt időszakban komoly átalakulások történtek a vendégkörét illetően. Folyamatosan növekszik az orosz és ukrán vendégek aránya, amelynek komoly gazdasági, társadalmi és kulturális hatásai vannak a város életében.

A fürdővárosban további fejlesztésekben gondolkodnak, amelyeket hosszú távon, komplex módon kell megtervezni. A fejlesztéseknek a fenntarthatóság rendezőelveire kell épülniük, megőrizve a természeti erőforrások épségét, a világhírű gyógyító és környezetének ökológiai egyensúlyát. A Tófürdő és a város eltartóképességére is figyelni kell, azaz ne terheljék túl fizikailag és mentálisan a helyi lakosságot sem. Fontos, hogy a helyi társadalom valamennyi tagja részesüljön a turizmus termelte javakból és kultúrából.

ABSTRACT

The medicinal lake of Hévíz is world famous due to its special natural conditions, and the fact that guests can participate in high quality medical tourism services. Due to the uniqueness of the spa town, it has not been affected by the recession generally present in Hungarian tourism. However, the tourism of Hévíz has to adapt to global changes, since remarkable transformations have happened recently regarding its clientele. The number of Russian and Ukrainian guest is constantly increasing, which has significant economic, social and cultural impacts on the life of the town.

In Hévíz further improvements are considered; long-term plans need to be constructed in a complex way. The improvements have to be based on the piles of sustainability, maintaining the condition of natural resources and the ecological balance of the world famous medicinal lake and its surroundings. The carrying capacity of the lake spa and that of the town need to be considered, too; in other words, locals should not be overburdened neither physically nor mentally. It is important that all members of the local society should benefit from the profits and cultural changes brought about by tourism.

Kulcsszavak: Hévíz, fürdőváros, orosz turisták, fenntarthatóság, komplexitás

Keywords: Hévíz, spa town, Russian tourists, sustainability, complexity

BEVEZETÉS, CÉLKITŰZÉSEK

A kutatás kiterjed a város turisztikai kínálatának elemzésére, vendégkörének alakulására és Hévíz térségben betöltött szerepére. A turizmus olyan komplex társadalmi-gazdasági tevékenység, amely sok ágazat részegységéből tevődik össze. Ennek előnyei a kooperációs lehetőségek és a hatékonyság, amelynek révén egy rugalmas és kreatív rendszer jön létre. Az összetettsége miatt azonban a turizmus sérülékeny is. Globális-lokális gazdasági hatások és társadalmi változások jelentős problémát tudnak okozni akár távoli térségek turizmusában is. Hévíz városát nem érintette a magyar turizmusra jellemző recesszió, ezért további fejlesztésekben gondolkodnak.

Tanulmányunkban Hévíz turizmusának általános jellemzőit mutatjuk be és értékeljük, különös tekintettel a vendégkör összetételének átalakulási folyamatát.

A tanulmány bemutatja és értékeli a fürdőváros komplex, fenntartható fejlesztésének alapját jelentő fürdővárosi hangulatot biztosító építészeti elemeket, környezetvédelmi, tóvédelmi programokat.

A TÉMA KUTATÁSTÖRTÉNETE ÉS AZ ALKALMAZOTT MÓDSZEREK

A kutatás hazai és nemzetközi turizmushoz és fenntartható turizmushoz kapcsolódó adatbázisok, szakirodalmak, tanulmányok és cikkek feldolgozásán, illetve személyes adatgyűjtésen alapul.

A fenntartható és felelősségteljes turizmus fogalmi rendszerét a TURIZMUS GOBÁLIS ETIKAI KÓDEX (1999, SANTIAGO) határozta meg. A Kódex a turizmust a népek és társadalmak közötti kölcsönös megértés és tisztelet eszközeként mutatja be (Preambulum): „Abban a szilárd meggyőződésben, hogy a turizmus a különböző kultúrájú és életstílusú emberek közötti közvetlen és spontán kapcsolatok révén, melyet előidéz, a béke és a világ népei közti barátság és megértés előmozdítója”.

SZEGEDI A. (2011), a Magyar Turizmus Zrt. moszkvai képviselő-vezetője az orosz piacban rejlő turisztikai lehetőségeket vizsgálja, a külföldre irányuló orosz turizmus és az orosz turisták jellemzőit írja le. A Magyar Turizmus Zrt. és KSH adatbázisok, illetve kiadványok a magyar turizmus helyzetéről, a legfontosabb küldőországoiról, turisztikai trendekről adnak pontos adatokat.

Hévíz turizmusának jellemzésénél a szakmai alapot elsődlegesen a HÉVÍZI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA (2008-2018) adatai, tervei adták.

HÉVÍZ VÁROS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA (2008) a kitűzött fejlesztési tervek megismerésében volt hasznos. Fontos azonban figyelembe venni az IVS esetében, hogy a 2008-2009-es válság előtt készült, így sok, a jelenlegi gazdasági helyzetben még Hévízen is nehezen megvalósítható, illetve idejémult elképzelést vázol fel. A keresleti és a kínálati oldal is megváltozott azóta bizonyos mértékben a fürdővárosban. A célkitűzések között viszont szerepelnek nagyon hasznos és környezetvédelmi szempontból jelentős fejlesztési tervek és stratégiák, amelyek kidolgozása gazdasági helyzettől függetlenül is szükségesek a városban.

Az alkalmazott módszerek közül kérdőíves felmérés, szállodai kutatások, önkormányzattal való együttműködés és interjúk, illetve helyi tapasztalatok segítették a téma kutatását.

HÉVÍZ TURIZMUSÁNAK ELEMZÉSE

Magyarország idegenforgalmi kínálatában a gyógy- és wellness turizmus kiemelt fontosságú terület, amelynek a legismertebb, legtöbb vendéget vonzó és legmagasabb minőséget nyújtó fürdővárosa Hévíz.

Hévízen a turizmus alapját a világhírű és egyedülálló Hévízi-tó, és az arra épülő gyógyturisztikai szolgáltatások adják. „Hévíz hírnevét a 44 400 négyzetméter vízfelületű, a világ legnagyobb természetes meleg vizű, biológiailag aktív gyógytavának köszönheti. A gyógyvíz a 38 méter mélyen lévő forráskráterből tör fel, átlagos nyári hőmérséklete 33-35 °C, de télen sem süllyed 23 °C alá, így egész évben alkalmas szabadtéri fürdésre. A víz kénes, alkáli-hidrogénkarbonátos, enyhén radioaktív hatóanyagokat tartalmaz, amely elsődlegesen különféle reumatikus, mozgásszervi, izom- és idegrendszeri megbetegedéseket, nőgyógyászati bántalmakat képes gyógyítani. A víz kedvező hatásait már a római korban felismerték, de gyógyfürdővé csak 1795-ben gróf Festetics Györgynek, a terület birtokosának kezdeményezésére alakították” (Hévízi kistérség területfejlesztési koncepciója 2008-2018:109). Napjainkban a Tófürdőbe belépőt váltók száma meghaladja az évi egymilliót (2010-es adat).

Szálláshelykínálat, vendégéjszaka szám

A város elsődlegesen a gyógyszolgáltatásokra épít, bár egyre emelkedik a szépségápolás, a wellness és a medical turizmus (főleg fogászati, reumatológiai kezelések) miatt érkező vendégek aránya is. A turisták igényei megkövetelték a minőségi szállásokat, amelyek szállodai férőhelyekként épültek meg. 2011-ben a fürdővárosban 23 szálloda, 5 panzió és 1 kemping várta a vendégeket (KSH, 2012). Folyamatosan minőségi 3-4-5 csillagos szállodák létesültek az elmúlt évtizedekben és a nagyobb szállodákban a gyógykezelések legtöbb formája a vendégek rendelkezésére áll. 2012-ben a hévízi kereskedelmi szálláshelyek összesen 207 992 fő vendéget fogadtak, ennek közel fele, 104 619 fő volt külföldi vendég, a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma 1 005 231 volt, ebből 670 471 éjszaka a külföldi vendégekhez kötődött. Hévíz városa az összes vendégforgalom tekintetében jelenleg a 2. legnépszerűbb magyarországi város, csak Budapest előzi meg a rangsorban (1. táblázat).

1. táblázat. A legnépszerűbb magyarországi városok 2012 (KSH, előzetes adatok, 2013. február)

Table 1. The most visited Hungarian cities 2012 (HCSO/KSH, preliminary data, February 2013)

	Összes vendégforgalom		Belföldi vendégforgalom		Külföldi vendégforgalom	
	Város	Vendégéjszakák száma	Város	Vendégéjszakák száma	Város	Vendégéjszakák száma
1.	Budapest	7 300 022	Budapest	876 714	Budapest	6 423 308
2.	Hévíz	1 005 231	Hajdúszoboszló	464 073	Hévíz	670 471
3.	Hajdúszoboszló	715 732	Siófok	409 502	Bük	368 083
4.	Bük	635 046	Hévíz	334 760	Sárvár	269 407
5.	Siófok	581 712	Zalakaros	291 331	Hajdúszoboszló	251 659
6.	Balatonfüred	483 777	Gyula	268 096	Balatonfüred	228 827
7.	Sárvár	447 432	Sopron	267 115	Győr	200 352
8.	Zalakaros	431 150	Bük	266 963	Siófok	172 210
9.	Sopron	360 982	Balatonfüred	254 950	Zalakaros	139 819
10.	Győr	357 781	Eger	213 610	Sopron	93 867

A Sármelléken található Hévíz-Balaton Airport nemzetközi repülőtér kiemelkedő jelentőségű, hiszen a külföldi vendégek nagyon könnyen eljuthatnak a térségbe, a repülőtértől 15 perc alatt elérhető Hévíz és a Balaton-part is. „Az 1953-ban épített katonai repülőtér 1991-óta működik a polgári repülést szolgálva. A 2500 méter hosszú, jó minőségű bazalt-beton kifutópálya szélessége 60 méter. A reptér 150-200 fős utasszállító repülőgépek fogadására kiválóan alkalmas” (PINTÉR Á. 2009:9).

A charterjáratok száma jelentős, de a kínálat menetrend szerinti járatokkal is bővült az elmúlt évben. A repülőtér egyfelől függ a térségtől, de a terület fejlődésének egy motorja is. Főleg német területről érkeznek gépek és egyre gyakoribb orosz charterjáratok indítása is. A fejlesztési céloknak megfelelően 2013-tól állandó menetrend szerinti járat közlekedik Oroszország és Sármellék között.

A repülés a legkevésbé környezetkímélő utazási forma, az ökológiai lábnyomot óriási mértékben megemeli. Azonban be kell látni, hogy egyelőre szüksége van a régióknak egy ilyen nagyságú repülőtérre a vendégkör miatt, és fordítva is: szükséges ekkora számú vendégkör egy vidéki repülőtér fenntartásához.

Hévízi vendégkör jellemzői

A komplex gyógyturisztikai kínálat történelmi gyógyászati hagyományokon és fürdőkultúrán alapul. A feltárt római kori villa maradványai igazolják a rómaiak jelenlétét a térségben. Jelentős fejlődés az 1857-58. évtől történt a területen és 1871-ig a tó közelében hét ház épült gyógyturisztikai céllal. „Az építkezéseknek köszönhetően a fürdőtelep egyre látogatottabb lett. 1907-ben felépült az első hévízi szanatórium: a Hévíz Szanatórium és Gyógyszálloda” (Hévíz Város IVS, 2008:12). 1800-ban 500, 1912-ben már 5500 fürdővendégről írnak a korabeli dokumentumok.

1948-ban Hévízfürdőt államosították és a régi szállodákat szakszervezeti üdülökké alakították. A külföldiek száma lecsökkent, a szakszervezeti beutaltak adták a vendégek többségét. 1968 után Magyarország, mint a „legvidámabb barakk” szerepelt a köztudatban és Hévízen is megnőtt a külföldiek száma. Keleti és nyugati turisták egyaránt érkeztek a fürdővárosba, és Hévíz hasonló szerepet töltött be az NDK-NSZK turisták találkozó helyszínéül, mint a Balaton. Ez a térség volt ugyanis az a hely, ahol az egymástól elszakított rokonok, barátok újra találkozhattak. Sokan közülük azóta is visszalátogatnak nosztalgizálni, hiszen a családok újraegyesülésén túl, új barátságok és szerelmek, házasságok is születtek a Balaton partján és Hévízen. A kempingek nagyon népszerűek voltak ebben az időszakban, különösen a holland és NDK-s turisták körében, akiknek a nyaralás a „szabadság” élményét is jelentette, azonban „még a felhőtlen balatoni nyaralások idején is” az NDK állampolgárait folyamatosan megfigyelte a Stasi (SLACHTA K. 2010:134).

A rendszerváltás utáni időszakban, a 90-es években a német-osztrák a fő külföldi vendégkör. Ebben az időszakban a magán szálláshelyek is nagyon népszerűek, sok a visszajáró vendég és nagyon sok az új vendég, akik Magyarországra, mint egy eddig viszonylag elzárt, érdekes desztinációra voltak kíváncsiak. A kempingek iránti kereslet szinte teljesen eltűnt napjainkra a térségből.

A 2000-es évektől egyre magasabb a magyar vendégek aránya. Ebben az időszakban az egészségturizmus egyre népszerűbbé vált, a wellness és gyógyturizmus egyre szélesebb rétegekhez ért el a különféle utazási támogatások bevezetése miatt. A nagy fürdőfejlesztések is ekkor mentek végbe. 2008 után a válság a turizmusban is visszaeséseket produkált, mind a bevételekben, mind a

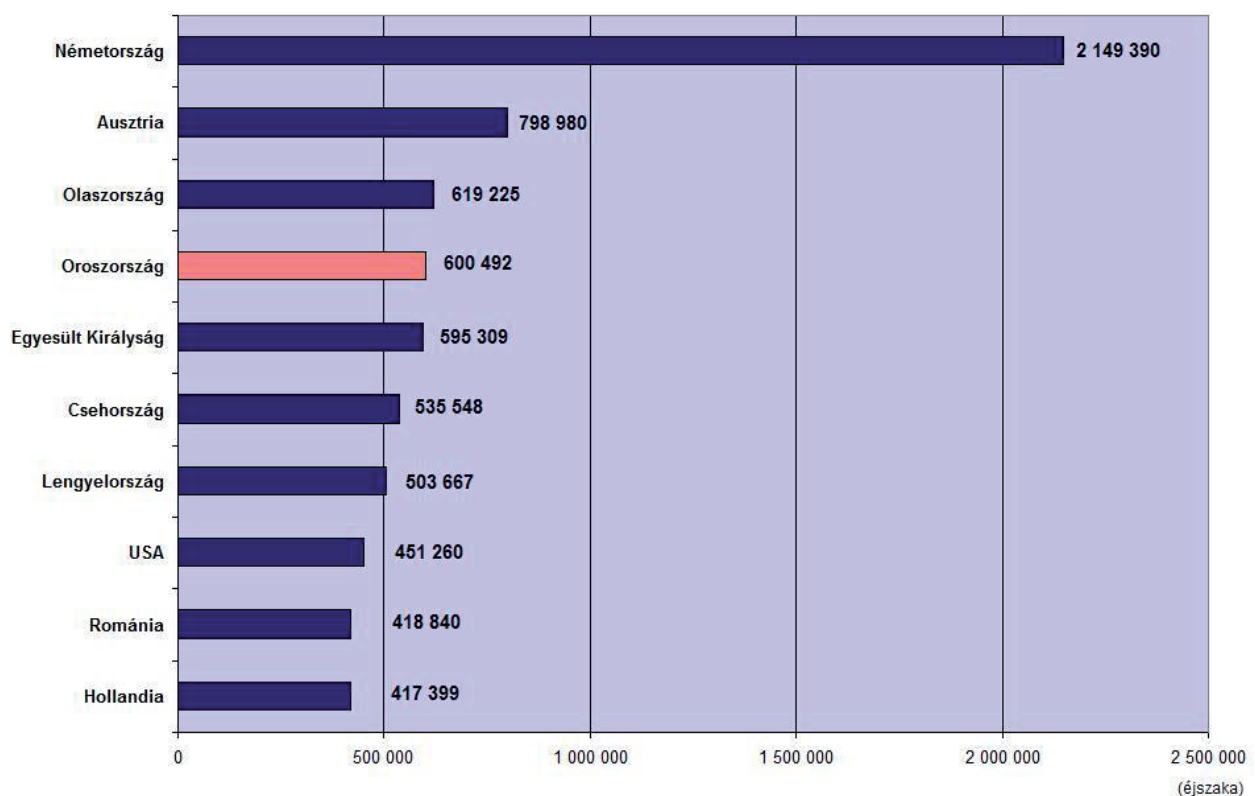
vendégszámban. Hévízen azonban rövid stagnálás után újra növekedés tapasztalható, ami egyrészt a minőségi és komplex gyógyturisztikai szolgáltatásoknak és Hévíz egyediségének, másrészt új piacok, leginkább az orosz és ukrán vendégkör megjelenésének köszönhető. A kínai turisták száma is jelentősen megnőtt az utóbbi években, azonban a kínai vendégekre jellemző, hogy az egész országot, vagy akár több országot is bejáró utazásokon vesznek részt és így nagyon rövid időt töltenek a fürdővárosban, sok esetben csak 1 éjszakát, majd utaznak is tovább.

MAGYARORSZÁG LEGFONTOSABB KÜLDŐORSZÁGAINAK VENDÉGFORGALMA

Magyarországon 2012-ben a külföldi vendégek száma (4 133 118 fő) 8,1%-kal, a külföldi vendégéjszakák száma (11 299 804 éjszaka) pedig 8,5%-kal növekedett 2011-hez képest (KSH, 2013).

1. ábra. Magyarország 10 legfontosabb küldőországa (vendégéjszaka szám), 2012 (KSH, 2013)

Figure 1. The 10 most important sending countries to Hungary (number of guest nights), 2012. (Source: HCSO/KSH)

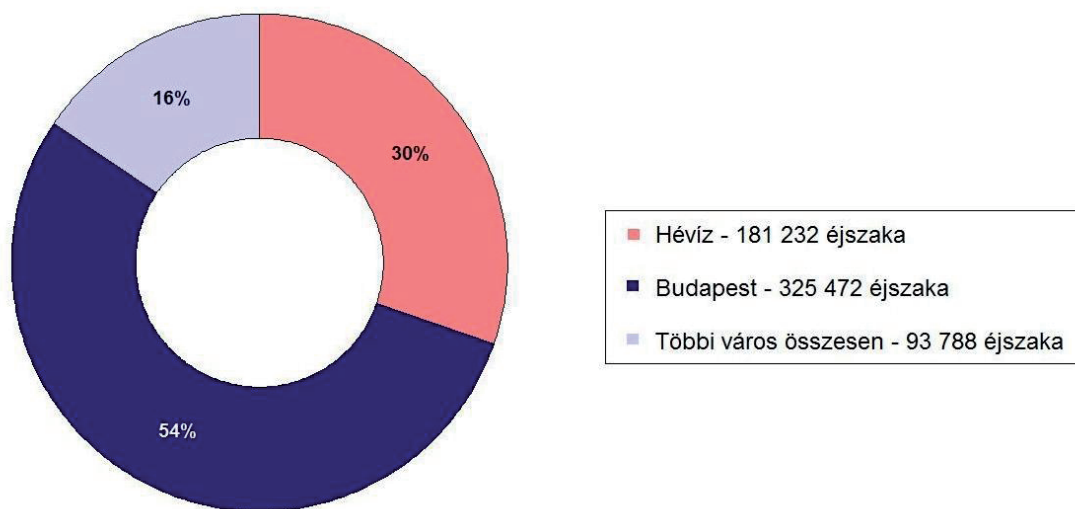

A Központi Statisztikai Hivatal végleges adatai szerint 2012-ben továbbra is Németország vezeti a kereskedelmi szálláshelyi vendégéjszaka szám alapján felállított listát. A német turisták több mint 2,1 millió vendégéjszakát töltöttek el Magyarországon. Oroszország pedig már a 4. legfontosabb küldőország volt 2012-ben, összesen 600 492 éjszakát töltöttek el hazánkban (ez 30%-os növekedés a 2011-es eredményekhez képest). Az orosz éjszakák 96,9%-a szállodai vendégéjszaka, ők szinte kizárólag a minőségi szállásokat keresik (1. ábra).

Magyarország turizmusában a gyógyturizmus kiemelt szerepet kap. A gyógyszállodák jelentőségét mutatja, hogy 2012-ben a kereskedelmi szálláshelyi vendégéjszakák 10,4%-át (2,2 millió éjszaka) gyógyszállodában regisztrálták (KSH, 2013). Az orosz vendégeknek köszönhetően a gyógyszállodákban növekedett a vendégek száma.

2. ábra. Hévízi orosz vendégéjszakák aránya az összes orosz vendégéjszaka számhoz viszonyítva, 2012 (KSH, 2013)

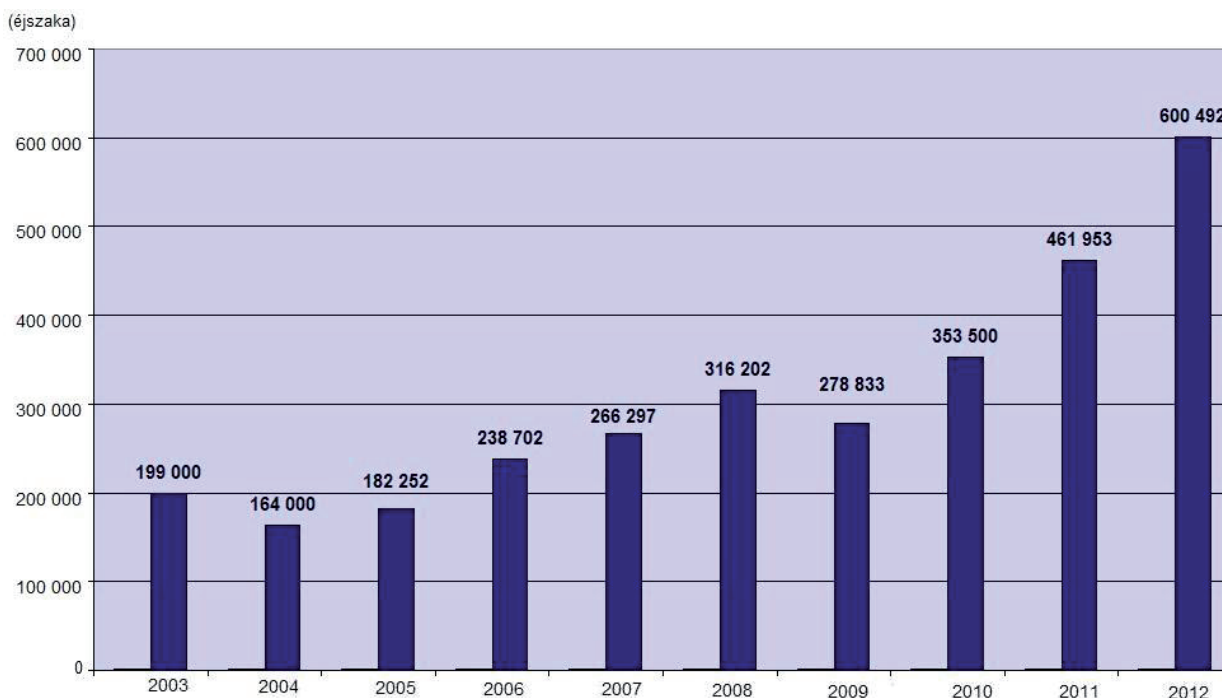
Figure 2. The number of guest nights spent by Russians in Hévíz compared to the total number of guest nights spent by Russians (%), 2012 (HCSO/KSH)

A 2. ábra bemutatja, hogy a vendégéjszakák több mint 30%-a (181 232 éjszaka) Hévíz városához köthető, így Oroszország 2012-ben már a második legfontosabb küldőországa volt a fürdővárosnak Németország után, megelőzve a hosszú évekig második Ausztriát (KSH, 2013). Az orosz vendégéjszakák 54%-át Budapesten töltötték el. Az orosz turisták száma kimagasló Hévízen a többi jelentős vidéki gyógyfürdő, Hajdúszoboszló, Sárvár, Bük forgalmához képest.

3. ábra: Az orosz vendégéjszakák száma a magyarországi kereskedelmi szálláshelyeken (2003-2012) (KSH, 2012)

Figure 3: The number of guest nights spent by Russians in Hungarian commercial accommodation establishments (2003-2012) (HCSO, 2012)

Az orosz beutazó forgalom növekedése Magyarországon világviszonylatban is jelentős. Az European Travel Commission adatai alapján az orosz turisták 2011-ben 26,8 millió utazást tettek világszerte. Ebből 21,2 millió (79,3%) utazás Európán belül történt, míg 5 millió utazás célpontja Európán kívüli desztináció volt. Az orosz turistaérkezések száma Kelet-Közép-Európában összesen 12 millió volt 2011-ben, ami az összes orosz európai utazások 56,6%-a. Ez a szám jól mutatja, mennyire központi célpont lett az utóbbi időszakban Kelet-Közép-Európa az orosz piacon (ETC 2012).

A kutatás által vizsgált desztinációk közül 2012. január – március közötti időszakban az előző évi-hez képest Magyarországon volt a legkiemelkedőbb növekedés, mind a vendégszámot (közel 50%-os növekedés), mind a vendégéjszaka számot értékelve (közel 56%-os növekedés). Fontos megemlíteni, hogy szinte az összes vizsgált országnál 10%-ot meghaladó növekedés volt tapasztalható az orosz utazások körében. Ez Oroszország, mint fő turistaküldő ország szerepének növekedését mutatja a globális turisztikai piacon (ETC 2012).

Jelenleg dinamikus az orosz vendégek számának növekedés hazánkban (3. ábra), de fontos lenne megvizsgálni hosszú távon, melyek a közvetlen okok és meddig folytatódhat ez a tendencia.

HÉVÍZ VERSENYTÁRSAINAK VIZSGÁLATA

Hazai versenytársak

Hévíz olyan egyedi adottsággal rendelkezik, amellyel a többi fürdőváros nem tudja felvenni a versenyt. Ennek alapja az egyedülálló természeti környezet, a világ legnagyobb biológiailag aktív gyógytava, és a gyógyturisztikai hagyományok. Azonban a többi vidéki gyógyfürdőben is folyamatos fejlesztéseket hajtanak végre, és mindenki próbál kicsit mást nyújtani, olyan területeket lefedni, amivel előnybe kerülhet a másikkal szemben, így a hazai gyógyhelyek vizsgálata mindenképpen szükséges.

Elsődlegesen a vendégek számát, és küldőországok szerinti összetételét vizsgáltuk. Azért fontos a külföldi vendégkör elemzése, mivel hosszú időt töltenek el az adott gyógyhelyen, sok szolgáltatást vesznek igénybe és többet is költenek itt tartózkodásuk alatt, mint a magyar vendégek.

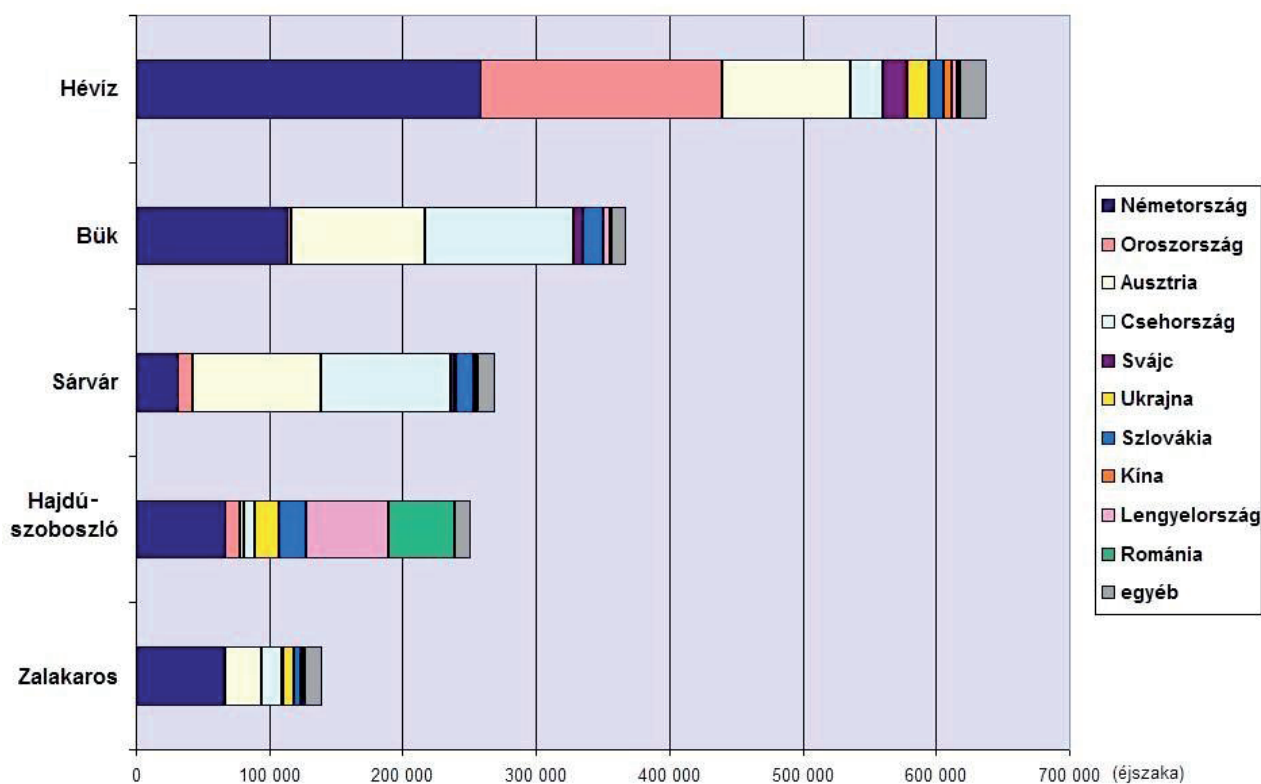
A 4. ábra a külföldi vendégéjszakák küldőországok szerinti eloszlását mutatja. A vizsgálat öt hazai fürdőváros, elsődlegesen Hévíz legfontosabb hazai versenytársainak (Bük, Sárvár, Hajdúszoboszló és Zalakaros) 2012-es kereskedelmi szálláshely adatain alapul. Ezek a gyógyhelyek kerültek be a 10 legnépszerűbb hazai település listájára, illetve ezeken a településeken olyan jelentős a külföldiek aránya, hogy érdemes összehasonlítani Hévízzel. A többi gyógyfürdő, mint például a tradicionális fürdőhely Harkány, illetve a hazai vendégek körében közkedvelt Gyula, Debrecen vagy Kehidakustány esetében nagyon alacsony a külföldiek száma, így Hévíz közvetlen versenytársainak sem tekinthetők.

A német vendégkör még mindig kiemelkedően jelentős a gyógyturizmus területén hazánkban. A vizsgált fürdőhelyek közül Sárvár az egyetlen, ahol nem Németország a legfontosabb küldőország. Az arányokat fontos megvizsgálni, hiszen ezek mutatják meg igazán Hévíz jelentőségét a hazai gyógyturizmusban. Hévízen például több német vendégéjszakát regisztráltak, mint amennyi külföldi éjszakát Hajdúszoboszlón összesen eltöltöttek (KSH, 2013).

Az orosz vendégek száma Hévízen kimagasló, azonban sokkal kisebb számban még Sárváron és Hajdúszoboszlón vannak jelen. A hévízi orosz vendégéjszakák száma jóval meghaladja a zalakarosi külföldi éjszakák számát is.

4. ábra. A külföldi vendégéjszakák küldőországok szerinti eloszlása a legnépszerűbb gyógyfürdőkben, 2012 (KSH, 2013)

Figure 4. Distribution of sending countries of foreign guest nights in the most popular spas 2012 (HSCO, 2013)

Különösen érdekes a cseh turisták magas aránya, Bük és Sárvár esetében is a legfontosabb piacok egyike. A cseh vendégek száma 2008-2009 óta növekszik dinamikusan hazánkban, köszönhetően a forintgyengülésnek is, hiszen nagyon kedvező árakon tudnak nálunk üdülni. A csehek egyértelműen a minőségi gyógyturizmus iránt érdeklődnek Magyarországon, mivel a fürdőkultúra Csehországban is nagyon magas szinten van, híres és nagy presztízsű gyógyfürdőkkel rendelkeznek. A gyógyfürdők mellett az utóbbi években a klasszikus balatoni nyaralás is egyre népszerűbbé válik a cseh vendégek körében.

Vannak különleges, csak egy-egy fürdőhelyre jellemző vendégkörök is. Hévíz esetében ilyen a svájci, illetve izraeli vendégek jelenléte, illetve az egy napra érkező, hosszú körutazásokon résztvevő kínaiak is, illetve jelentős a lengyel és román vendégek aránya Hajdúszoboszlón (KSH, 2013).

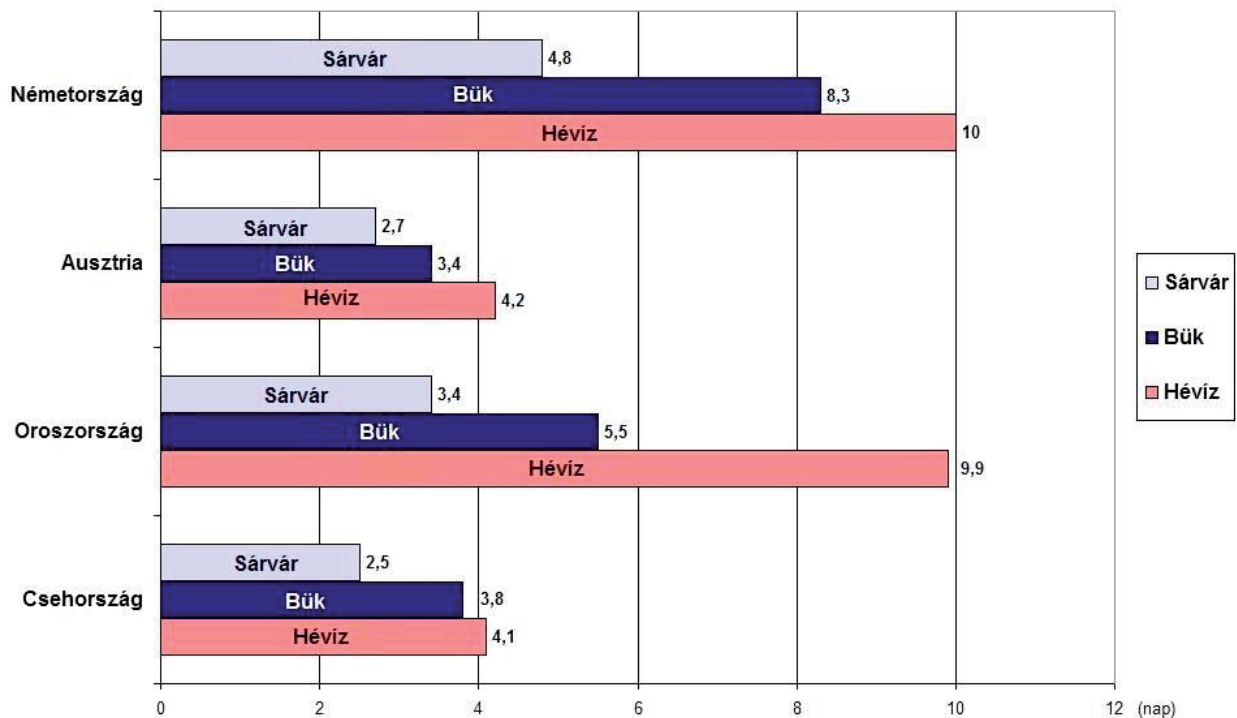
Fontos azt is megvizsgálni, hogy a külföldiek körében legnépszerűbb három gyógyfürdő (Hévíz, Bük, Sárvár) esetében mennyi időt töltenek el átlagosan a legfontosabb küldőországok turistái. Az 5. ábrán látható, hogy Hévíz képes a leghosszabb ideig megtartani a vendégeit, tartalmasabb, összetettebb programokat, komplex szolgáltatásokat kapnak a turisták.

„Az egészségturizmus, mint tértípus egyik domináns jegye a nagyfokú koncentrálttság. A magas beruházásigény egy-egy településen összpontosuló fejlesztéseket eredményez, mely azt környezetéből kiemeli. A turisztikai infra- és szuprastruktúra így központosítva van jelen... a szállodák szinte „be akarják zárni” az embereket, hogy költségeik minél magasabb szintjét ott realizálják” (AUBERT A. – JÓNÁS-BERKI M. – MARTON G. 2012:16). A három vizsgált település közül Sárvár esetében

a legrosszabbak a kapott értékek. Ennek oka, hogy Sárváron a gyógyfürdő és néhány szálloda fejlesztése megtörtént az elmúlt években, de a fürdők és a szállodákon kívül egyelőre nem találhatóak még olyan térségi programok, amelyek miatt a nagyszámú osztrák és cseh turista hosszabb ideig maradna.

5. ábra. A fő küldőországok turistáinak tartózkodási ideje Sárvár, Bük és Hévíz esetében (KSH, 2012)

Figure 5. The average duration of stay foreign visitors to Sárvár, Bük and Hévíz (HSCO, 2012)

Nemzetközi versenytársak vizsgálata

Hévíz esetében a vendégéjszakák 67%-a külföldi vendégekhez köthető (KSH, 2013). A közvetlen külföldi versenytársak vizsgálata megmutatja, milyen színvonalbeli és árbeli különbségek vannak az egyes gyógydesztinációk között Európában.

A gyógyturizmus területén Európában a legjobb minőséget nyújtó desztinációk egyike az úgynevezett észak-olasz „Terme Regio”. Olyan települések fürdői tartoznak ide, mint Abano Terme, Montegrotto Terme, illetve a lombardiai termálvárosok. Jól megszervezett térségek, színvonalas termékekkel, ahol a magas árak ellenére is kedvező az ár-érték arány. Szintén nagyon magas minőségű szolgáltatásokat nyújtanak a svájci és német fürdővárosok és szanatóriumok, mint például St. Moritz, Lugano, Bad Ragaz, Zermatt, Arosa, illetve Baden-Baden (KÖNNYID L. 2012). Ezen fürdővárosok esetében a komplex gyógyturisztikai csomagok minőségi programokat tartalmaznak, illetve kiegészülnek a gyönyörű települési környezettel, a sokszínű természeti és kulturális látnivalókkal. Az olasz, svájci fürdők jelenleg magasabb színvonalat képviselnek, szervezettebb desztinációk, mint Hévíz, így nem tekinthetők közvetlen versenytársainknak.

A gyógyturisztikai piacon találhatóak olyan fürdők az Osztrák-Magyar Monarchia egykori jelentős fürdővárosai közül, amelyek jelenlegi állapotuk (erdélyi és felvidéki fürdők), illetve jelenlegi gyógyászati profiljuk (Bad Ischl) miatt nem konkurencsi Hévíznek. Az áraik sok esetben alacsonyabbak, azonban a szolgáltatások színvonala is gyengébb, mint Hévíz esetében (KÖNNYID L. 2012:9).

Hévíz közvetlen nemzetközi versenytársai a gyógyturisztikai piacon az Osztrák-Magyar Monarchia máig jelentős fürdővárosai, leginkább a cseh fürdők, Karlovy Vary (Karlsbad) és Mariánské Lázně (Marienbad). Nagyon hasonló vendégkörrel rendelkeznek, mint Hévíz és a gyógyászati hagyományok és a gyógykezelések területén is sok a közös jellemző.

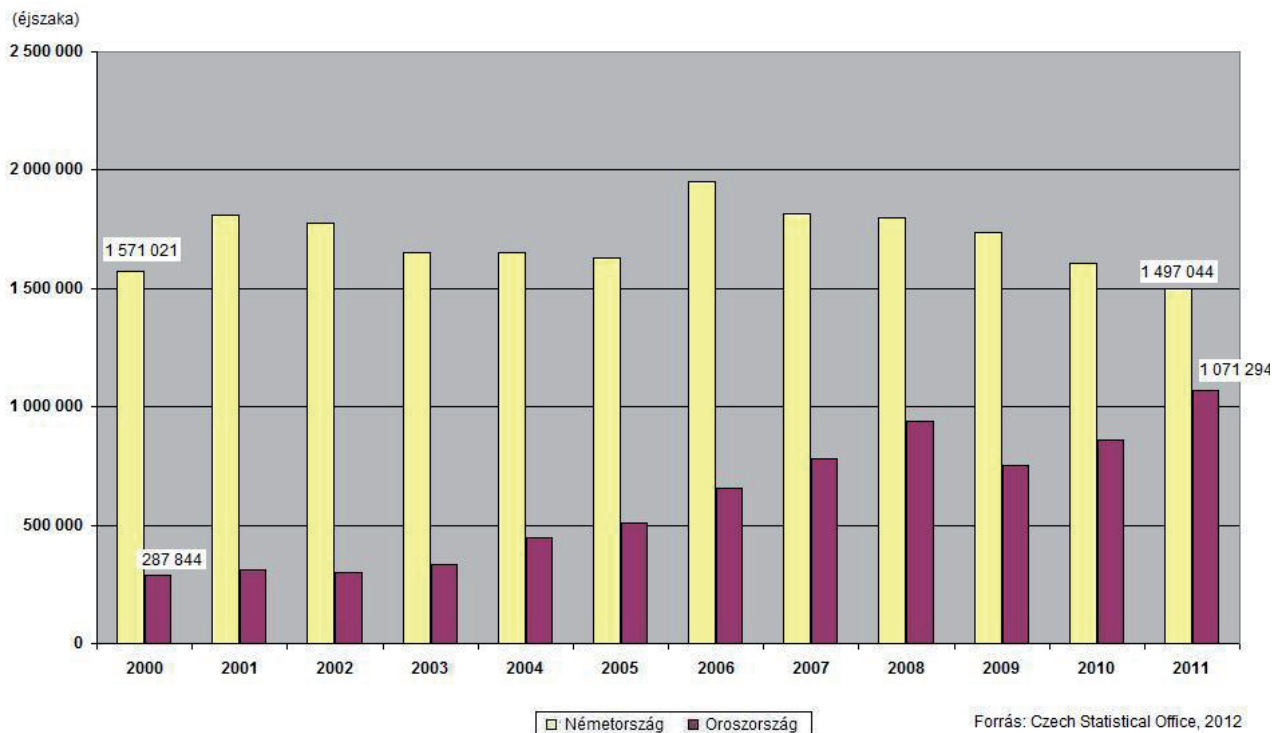
Karlovy Vary és Hévíz összehasonlítása

Az orosz vendégkör az utóbbi években kezdett el érdeklődni hazánkban a gyógyturizmus iránt. Több európai, nagy hagyományú fürdővárosban is hasonló folyamat játszódott le az elmúlt tíz évben, különösen igaz ez a cseh, illetve osztrák gyógyhelyekre.

A cseh fürdővárosokat, mint versenytársakat fontos részletesen megvizsgálni, ráadásul Karlovy Varyban az oroszok 10-15 évvel ezelőtt kezdtek el egyre nagyobb számban megjelenni, és a jelenlétük okozta hatások már jól láthatóak, amelyekből Hévíz jövőképeire is lehet következtetni.

6. ábra. Karlovarsky régióban, kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszaka szám, német és orosz vendégek (2000-2011) (Czech Statistical Office, 2012)

Figure 6. The number of guest nights at commercial accommodation establishments in the Karlovy Vary region, German and Russian guests (2000-2011) (Czech Statistical Office, 2012)

A „Czech Statistical Office” adatai alapján vizsgáltuk a csehországi Karlovarsky régióban (ide tartozik Karlovy Vary és Mariánské Lázně fürdővárosa is) az elmúlt 12 év vendégéjszaka számának alakulását a kereskedelmi szálláshelyeken, különösen a két fő küldőország, Németország és Oroszország szempontjából. Megállapítható, hogy 2000-ben a német vendégéjszakák száma még közel hétszerese volt az oroszok által eltöltött vendégéjszakáknak. Az elmúlt 12 évben azonban a német vendégéjszaka szám – néhány kiemelkedőbb év mellett – stagnált, eközben az orosz vendégéjszakák száma megötszöröződött. Ennek oka az elegáns települési környezet, illetve a cseh fürdők ismertsége.

Emellett az orosz vendégeknek van egyfajta „betegségtudatuk”, ami azt jelenti, hogy minden kezelést igénybe akarnak venni, ezért az olyan fürdőket keresik, ahol komplex gyógyturisztikai szolgáltatásokat kaphatnak. Nagyon hasonló folyamat játszódik le napjainkban Hévízen, ahol szintén a német a fő vendégkör, de az utóbbi években az orosz vendégek száma kimagaslóan növekszik, és ha a tendenciák folytatódnak, a cseh fürdővároséhoz hasonló arányok várhatók (6. ábra).

Karlovy Vary vizsgálata egyéb szempontokból is hasznos a Hévízen lejátszódó folyamatok megértése miatt, ehhez a kutatásban személyes tapasztalatok és ismeretek állnak rendelkezésre (tanulmányi út Karlovy Varyban, 2012 őszén). A nagyszámú orosz vendég jelenlétének több szemmel látható jele is volt a cseh fürdővárosban. Egyrészt feltűnőek a mindenhol megjelenő cirill betűs hirdetések, másrészt nagyon jelentős építkezések zajlottak a városban, amelyek sok esetben orosz befektetőkhez köthetőek.

Az összes olyan hirdetésen, plakáton, amelyeknél az orosz vendégkör a megcélzott fogyasztói kör, kizárólag orosz nyelvű felirat található. Ilyen szegmensek az ingatlanpiac és a gyógyturisztikai, illetve exkluzív szolgáltatásokat nyújtó szépségápolás beavatkozások köre. Hévízen is egyre több cirill betűs plakát és tábla jelenik meg, hasonlóan az ingatlan és szépségápolás hirdetésekben, ám itt inkább egyelőre kiegészítő nyelvként a magyar, angol és német mellett (7. ábra).

7. ábra. Orosz nyelvű utazási és ingatlan hirdetések Karlovy Varyban, illetve Hévízen (Köbli Á. 2012)

Figure 7. Travel and real estate advertisements in Russian in Karlovy Vary and Hévíz (Á. Köbli 2012)

A cseh fürdővárosban az orosz üzletemberek, mint befektetők is megjelentek az elmúlt években. Nagyon sok építkezés van jelenleg is a városban. „Több százmillió dollárt fektettek be eddig orosz tőkésék Karlovy Varyban, a csehországi gyógyfürdő-paradicsomban. A helyiek elismerik, hogy a keletről jött pénznek is köszönhető a patinás város megújulása” (hvg.hu).

Az orosz befektetők elsődlegesen az ingatlanpiacon jelennek meg és a hosszú távú befektetéseket keresik. „Sajátos verseny alakult ki az orosz cégek között, mégpedig főleg abban, hogy melyikük tudja megszerezni a még befektetésre érdemes belvárosi telket vagy lebontásra ítélt bérházat. A szezon elég hosszú, szinte teljes évben tart, úgyhogy a megtérülés is jól kalkulálható” (hvg.hu).

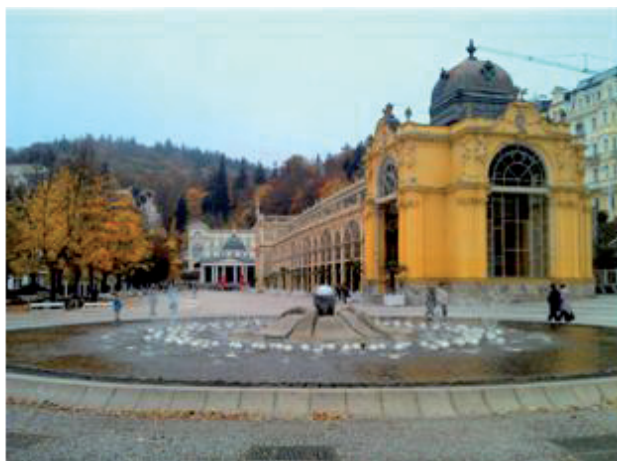
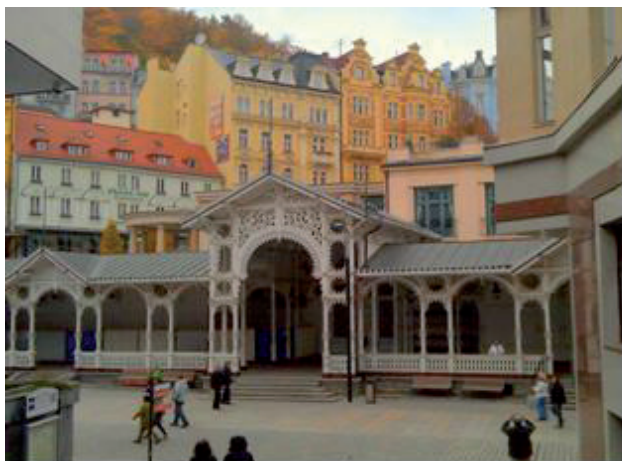
Fontos, hogy Hévízen tanuljanak a külföldi példákból és megpróbálják kiszűrni a negatív hatásokat, például az orosz felvásárlások terén. Ehhez a turizmusban érintett szereplők részéről kellő körültekintés és figyelem kell, hogy a rövid távú gazdasági érdekek ne írják felül a hosszú távú, az egész helyi társadalmat érintő célokat.

„Füüdővárosi milió”

Hévízen az elmúlt évtizedekben folyamatos fejlesztések és építkezések zajlottak, azonban Hévíz arculata sok esetben spontán fejlődések révén alakult ki, így a klasszikus, „békebeli” füüdővárosi hangulat csak korlátozottan érezhető. Karlovy Vary esetében például maga a városkép is egyfajta plusz vonzerőként jelenik meg a turisztikai kínálatban (8. ábra).

8. ábra. Karlovy Vary és Mariánské Lázné füüdővárosi hangulata (Köbli Á. 2012)

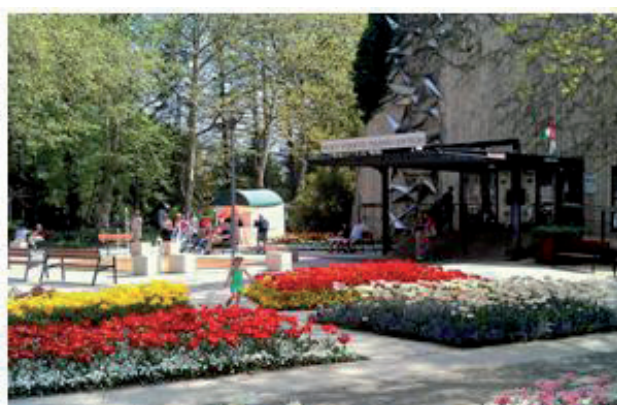
Figure 8. Spa town atmosphere in Karlovy Vary and Mariánské Lázné (Á. Köbli 2012)

Hévízen az építkezéseknek igazodni kell a gyógyhely arculatához, a cél egy viszonylag egységes városkép kialakítása. Szükség van az egyes településrészek funkciók szerinti rendezésére, amely már kezdetét vette a városközpont rehabilitációjával, ahol egységes gyalogosövezetet hoznak létre (9. ábra).

9. ábra. Hévízi „füüdővárosi milió” (Köbli Á. 2013)

Figure 9. „Spa town milieu” of Hévíz (Á. Köbli 2013)

Hévíz Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2008) javaslatot tesz „Hévíz Gyógyfüüdőhely Arculati kézikönyve” kidolgozására, amelyben az önkormányzat az érintett magánszemélyekkel, vállalkozókkal és egyéb szervezetekkel együttműködésben meghatározza a fejlesztések alapvető megvalósítandó elemeit. „A kívánt arculati elemeket szükséges a szakszerű kidolgozást követően pontosan rögzíteni. Szükséges továbbá meghatározni az arculati elemek megvalósulásának koordinálását, esetleges támogatási rendszerét, illetve a megvalósulás ellenőrzését is. Az építészeti elemekre

vonatkozóan irányadó dokumentum Hévíz Város Önkormányzata által elfogadott, az épített örökség értékeinek helyi védelméről szóló rendelete” (IVS, 2008:144).

A kézikönyv segítségével egy, az építészeti elemeket hosszútávon meghatározó városi dokumentum készülhetne, amellyel a fürdővárosi hangulat emelhető lenne Hévízen.

HÉVÍZ FEJLESZTÉSÉNEK STRATÉGIAI JAVASLATAI

Hévíz Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2008-ban készült el, és a 2008-2013 közötti időszakra jelöl ki célként megvalósítandó terveket a fürdővárosban. Ebben az IVS-ben több olyan stratégia elkészítését is javasolják, amelyek Hévíz élhetőségét, ökológiai védelmét, illetve arculati megszépülését szolgálják.

A fejleszteni kívánt területek nagyon fontosak, mivel Hévíz gazdasága és turisztikai kínálata is teljes egészében egy egyedülálló természeti erőforrásra, a Hévízi-tóra és azt körülvevő szűkebb (parkok, város) és tágabb (Keszthelyi-hegység, Balaton, Kis-Balaton, Zalai-dombság) természeti környezetre épül. A természeti erőforrások bármilyen változása hatással van a város gazdaságára, turizmusára és a helyi lakosságra is, így a környezet védelmének Hévízen kiemelt feladatnak kell lennie. Mivel 2013-ban lejárt a fejlesztésekre kijelölt határidő, megvizsgáltuk, melyek azok a stratégiák és fejlesztések, amelyek már elkészültek.

Világörökség cím megszerzése

Hévízen már többször is tervbe vették a Világörökségi cím megszerzésére irányuló koncepciók kidolgozását. Ennek alapja, hogy: „a Hévízi-tó a világ egyik legjelentősebb természeti, mára részben kulturális öröksége. Egyedülálló a természetes termál forrástó, amihez hasonlót csak Izlandon találni. A Hévízi-tó világörökség cím megszerzésére irányuló korábbi kísérletek a korábbi, annak állapotát romboló bányászat idején, egyfajta védekezésnek merültek fel. Mára a tó több szempontból stabilizálódott, így időszerű lenne ennek ismételt kezdeményezése” (IVS, 2008:65).

Többfajta koncepciót is kidolgoztak a jelentkezést illetően. A legnépszerűbb kezdeményezés, amely felterjesztésre is került a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottság ajánlási listájára 2003-ban, a Hévízi-tavat együtt jelölte a Tapolcai-medence tanúhegyeivel és Tihanyi-félsziget forráskúpjával. Ennél a koncepciónál a probléma, hogy nagyon sok önkormányzatnak kellene együtt dolgoznia, és meghozni a közös döntéseket, amely viszont szinte lehetetlen. A hévízi önkormányzatnál elkészített interjúkból kiderült, hogy egyes önkormányzatok félnek a korlátozásoktól, amelyek a Világörökségi címmel járhatnak, így addig felesleges közösen tervezni, amíg az elhatározás minden egyes településnek nem önszántából jelentkezik.

Hévíz Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájában megjelenő javaslat a Hévízi-tó önálló felterjesztésére irányul. Kiemeli, hogy a cím megszerzése a város régi törekvése, és elsősorban marketing szempontból kiemelkedő jelentőségű, a város jobb megítélése és az eredményesebb értékesítés miatt lenne fontos. Kitérnek egy kezelési terv kidolgozására, amelyben „a hatályos magyar törvényekre, jogszabályokra, önkormányzati rendeletekre támaszkodva az országos, regionális és önkormányzati tervekkel, valamint azok cél- és eszközrendszerével összhangban és az érintettek közös elhatározá-

sával meghatározza a világörökségre felterjesztett terület jövőképét, a követendő stratégiát, valamint a rövid-, közép-, és hosszú távú célokat” (IVS, 2008:66).

Az elmúlt években nem készült el a terv részletes kidolgozása, amelynél nemcsak a marketing szempontokat kellene figyelembe venni a városnak, hanem azt az ökológia védelmet is, amely a Világörökség megszerzésével Hévíz természeti erőforrásait védené. Mindezek miatt nem Hévíz önálló felterjesztése a legjobb megoldás.

Füzesi Lászlóné, a „Hévízért” Városvédő, -fejlesztő, Kulturális Egyesület elnöke, és önkormányzati képviselővel készített interjú alapján (2013) a legeredményesebb koncepció a Világörökségi cím elnyerésére, Hévíz és Keszthely közös jelölése lenne, mint „klasszikus történeti tájegyüttes”. Az UNESCO 1992-ben a Világörökség egyezmény keretében létrehozta a „klasszikus történeti táj” kategóriát, olyan kultúrtájak részére, amelyek: „történelmi, esztétikai, antropológiai vagy néprajzi szempontból jelentős, viszonylag ritka együttesek, az ember és a természet hosszú ideje tartó harmonikus egyensúlyának bizonyítékai és a visszafordíthatatlan változások szempontjából sérülékenyek” (UNESCO, 1992).

Hévíz és Keszthely esetében a térség „kivételes és különleges jelentőségű, mert a természeti táj adta lehetőségeken alakult kultúrtájban a római kori pannóniai kisugárzás napjainkig mutatóan folyamatos” (KISS J. 2003). A két települést összeköti közös kulturális hagyományaik és szokásaik és a természeti környezet.

A Hévízi-tó és a környező lápterületek közös ökológiai egységet alkotnak, és a Vindornyai-láptól egészen a Kis-Balatonig egy összefüggő lápmező található. Azonban nagy probléma, hogy ezek a lápterületek folyamatosan száradnak ki. „A napjainkban is zajló folyamat nemcsak a tőzeges területek talajára, vízháztartására van hatással, hanem a lápterületek növény- és állatvilágára is” (heviz.me).

A világörökségi pályázat előkészítését a területen egy komoly tájrehabilitációs folyamatnak kell megelőznie, például a LIFE – tájrehabilitációs pályázat segítségével. A LIFE (*L'Instrument Financier pour l'Environnement*) az Európai Unió környezetvédelmi politikáját támogató program, amelyet 1992-ben hoztak létre és jelenleg LIFE+ néven működik.

„Az 1992-ben újtárra indított LIFE program az európai uniós finanszírozás egyik alappillére a környezetvédelem területén. A LIFE olyan alapvető környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásában játszott fontos szerepet, mint például az élőhelyvédelmi és madárvédelmi irányelv vagy a vízügyi irányelv. A közvetlen környezeti előnyök szempontjából az éghajlatváltozás, a vízügy és a hulladékgazdálkodás területén futó ökoinnovációs projektek tekinthetők a legsikeresebb kezdeményezéseknek” (europa.eu).

A tájrehabilitáció segítségével megfelelő ökológiai állapotba kerülhetne a természeti környezet, és a sikeres pályázat majd megvalósítás esetén pályázhatnának a „klasszikus történeti táj” címre. „A „történeti táji védettség” alkalmat ad a sokszínű közösségi és táji értékek hosszú távú fenntartására, megóvására, tükrözi az évszázados hagyományokat, vonzerőt jelent a bel-, és külföldi turizmus számára egyaránt” (kormany.hu).

A leírt terveket egyelőre csak elméleti szinten kezelik Hévízen, de minél hamarabb el kellene kezdeni a gyakorlati megvalósítás kidolgozását is. Így a Hévízi-tó és a térség komoly lépéseket tehetne a Világörökségi cím felé.

Érzékeny természeti környezet védelme

A Hévízi kistérség nagyon kedvező természeti-ökológiai adottságokkal rendelkezik, ahol nagy arányban maradtak fenn természetes, természet közeli területek, „hagyományosan” művelt tájak. Kiemelendő mozaikos élőhely összetétele, gazdag vízhálózata, ezek turisztikai vonzerőként is érvényesülhetnek. Erdőterületei főleg a Keszthelyi-hegységben találhatóak, és nagy részük a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkhoz tartozik.

Az egész kistérségre jellemző a tiszta, rendezett környezet, mivel az önkormányzatok és a lakók is odafigyelnek erre. Hévíz 1998-ban elnyerte a „Virágos Európáért” verseny ezüstérmét, ugyanis a városban szinte mindenhol, még a lámpaoszlopokon is, kis virágosládákban sok-sok gyönyörű virág található. 2012-ben a városok között Hévíz nyerte el a fődíjat a Virágos Magyarországért környezet-szépítő versenyen (10. ábra), így 2013-ban részt vehettek az európai megmérettetésen, így a virággal fedett területek aránya tovább nőtt. Az egész város és a környező falvak is sokat tesznek azért, hogy Hévízen igazi fürdővárosi hangulat, a falvakban pedig autentikus falusi hangulat alakuljon ki.

10. ábra. Hévíz – Virágos Magyarországért Verseny 2012 (Köbli Á. 2013)

Figure 10. Entente Floral Hungary 2012 (Á. Köbli 2013)

A Hévízi-tó állapotának megőrzése szempontjából kiemelten fontos a vízcsökkentő hatások és a felszíni, felszín alatti szennyeződések elleni védelem.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában a környezeti fenntarthatóság biztosításához „Tóvédelmi Program” kidolgozását tervezik, „amely a Hévíz-tó és ökoszisztémája és a meglévő természeti értékek védelmének érdekében jön létre és melynek keretében a tó vizének mennyiségi és minőségi védelmét biztosító célok lehatárolásra, az ehhez kapcsolódó jogszabályi rendszer kidolgozásra kerül”

(IVS, 2008:68). Az önkormányzat tájékoztatása szerint a program kidolgozása nem valósult meg, leginkább területi viták hátráltatják az elkészültét. Pedig nagyon fontos lenne még pontosabban szabályozni a lápi jelleget mutató területek védelmét, mivel ezeket a területeket nem szabad beépíteni.

A másik tervezett stratégia, amely egyelőre nem került kidolgozásra, „Hévíz Város Klímavédelmi és Fenntartható Fejlődés Stratégiája”. „A stratégia alkalmazása révén a város környezetállapota úgy a bel-, mint a külterületeken dinamikus egyensúlyban marad, illetve javuló állapotot mutat, miközben mindez a város megítélését, arculatát is pozitív irányba befolyásolja. A városon belüli zöldfelület mediterrán hangulatú, változatos bővítése, minőségének emelése szintén környezetvédelmi és környezetsztétikai, illetve arculati célokat szolgál” (IVS, 2008:55).

A turizmus pozitív és negatív hatásai Hévízen

A fürdővárosok esetében a turizmus kiemelt szerepe révén sok olyan hatás éri a helyi lakosságot, ami más településeken nem, vagy csak kis mértékben jelentkezik. 2013 tavaszán Hévízen kérdőíves felmérést végeztünk a helyi lakosság körében, hogy megtudjuk, melyek a legjelentősebb pozitív, illetve negatív hatások, amelyeket egyértelműen a turizmusnak tulajdonítanak. A kutatás során 80 fő állandó lakost kérdeztünk meg (Hévíz lakosságának 1,8%-a).

2. táblázat. A turizmus legjelentősebb pozitív hatásai Hévízen (Köbli Á. 2013)

Table 2. The most important positive effects of tourism in Hévíz (Á. Köbli 2013)

Hatás	Gyakoriság (%)
Tisztaság	42,5
Munkalehetőség	38,8
Rendezett	37,5
Magas életszínvonal	26,3
Jó anyagi helyzet	26,3
Fejlett infrastruktúra	25,0
Szép, nyugodt város	20,0
Állandó fejlesztések	20,0
Jó közbiztonság	20,0
Programok	17,5
Jól szervezett	13,8
Sok zöldterület	12,5
Sok nemzetiség	7,5

A megkérdezettek szerint a legfontosabb pozitívum (2. táblázat) a tiszta és rendezett környezet a településen, amelyet a turizmusnak tulajdonítanak, ez az élhetőség egyik alapfeltétele. A településkép után elsősorban gazdasági hatásokat említettek, a válaszadók több mint harmada kiemelte a jó munkalehetőségeket Hévízen, sokan a magas életszínvonalat és a jó anyagi helyzetet is. A város infrastruktúráját fejlettnak értékelték, amely az állandó fejlesztéseknek köszönhető. A szervezettséget és a színes programkínálatot szintén a turizmusnak tulajdonították a helyiek.

A hévízi kutatásban a válaszadók harmada (32,5%) nem tudott olyan negatív hatást említeni a fürdővárosban, amelyet a turizmushoz köthetne. A többi válaszadó (67,5%) által leggyakrabban említett negatív hatások a 3. táblázatban láthatóak.

3. táblázat. A turizmus legjelentősebb negatív hatásai Hévízen (Köbli Á. 2013)

Table 3. The most important negative effects of tourism in Hévíz (Á. Köbli 2013)

Hatás	Gyakoriság (%)
Magas árszínvonal	45,0
Autóforgalom	35,0
Parkolási nehézségek	32,5
Hévízi-tó túlzott igénybevétele	25,0
Bűnözés	17,5
Nagy zaj, zsúfoltság	12,5
Helyi lakosok hozzáállása	7,5

A turizmus jellegéből adódik, hogy negatív hatások is érik a fürdővárosi lakosságot. A legerősebb turizmushoz köthető negatívum a városban a magas árszínvonal, a termékek, élelmiszerek, szolgáltatások magas ára. Nagyon sokan említették, hogy a külföldi vendégek árszínvonalához vannak az árak igazítva a fürdővárosban, így a mindennapi megélhetés jóval drágább, mint például a szomszédos Keszthelyen. Az árak az orosz vendégek megjelenésével tovább emelkedtek.

A másik problémás terület a megnövekedett autóforgalom a városközpontban, illetve a parkolási nehézségek. Ezen a problémán próbálnak enyhíteni a jelenleg is épülő várost elkerülő úttal, amelynek keretében áthelyezésre kerül az autóbusz pályaudvar és egyéb, a városközpont forgalomcsökkentését támogató fejlesztések is megvalósulnak.

A válaszadók negyede említette problémaként a Hévízi-tó túlzott igénybevételét, amely jól mutatja, hogy a helyi lakosok tisztában vannak a tó védelmének fontosságával, és a természeti értékek sebezhetőségével. Ennek köszönhető a helyiek nagy hatású fellépése például a nyolcvanas évek végén a Nyirád térségében történő bauxitbányászattal szemben, amely veszélyeztette a Hévízi-tó állapotát és a helyiek megélhetését, illetve a 2000-es évek közepén, egy, a Hévízi-tó közvetlen közelébe, védett lápterületekre tervezett luxusszálloda elleni tiltakozás, amely súlyosan veszélyeztette volna a tó ökológiai egyensúlyát. Hévízen az érzékeny természeti vonzerő és a lakosság magas életszínvonala miatt megvan a lehetőség, hogy hosszútávon vezető szerepet vállaljanak a környezettudatos település kialakításában, amely a minőségi kínálat kialakítása szempontjából is fontos, mivel új, környezettudatos célcsoportokat lehet a fürdővárosba vonzani.

4. táblázat. Ha a turizmus szerepe nem lenne ilyen jelentős Hévízen, akkor is itt élne-e? (Köbli Á. 2013)

Table 4. If the role of tourism was not so significant in Hévíz, would you still live here? (Á. Köbli 2013)

Hévízen élne?	Gyakoriság (fő)	%
Igen	52	65
Nem	16	20
Nem tudom	12	15
Összesen	80	100

Hévízen a turizmus kiemelt szerephez jut az élet minden területén. A kérdőívben kérdésként szerepelt, hogy ha nem lenne ilyen jelentős a turizmus hatása Hévízen (a fent említett pozitív és negatív hatásokat egyaránt figyelembe véve), vajon akkor is a fürdővárosban élnének-e. A válaszadók közel kétharmada csakis Hévízen tudja elképzelni az életét, mint a felmérés során összegyűjtött kiegészítő információk és a személyes beszélgetésből kiderült, nagyon sok olyan hévízi lakos van, akik egész

életükben, ebben a városban éltek. Ennek alapján feltételezhető, hogy Hévíz hosszútávon jól megtudja tartani a helyi lakosokat és a fiatalokat (4. táblázat).

KÖVETKEZTETÉSEK

Az orosz vendégek meghatározó tényezővé léptek elő Hévízen, akik kimagaslóan sokat költenek, ezért a hosszú távú tervezéseknél feltétlenül tervezni kell a jelenlétükre. Azonban figyelni kell arra, hogy a hagyományos német és magyar vendégkör is megmaradjon, valamint Hévíz minden vonatkozásában egyre sokszínűbb és egyedi helyé váljon, amely kiemelkedő érték a magyar turisztikai piacon.

A változatos összetételű vendégkör kulturális sokszínűsége jelentős mértékben képes mérsékelni az örökölt történelmi előítéleteket, a kultúrák közötti kölcsönös megismerést és tiszteletet. A kulturális sokszínűség a biológiai diverzitáshoz hasonlóan érték, amelyet az UNESCO is rögzített.

Hévíz feladata, hogy megőrizze, illetve emelje jelenlegi szerepét a nemzetközi turizmusban, úgy, hogy közben megvédi az ökológiai állapotokat és a fürdőkultúra minőségét a térségben. Hévíz jövőjének biztosításához egy rugalmas, de elkötelezett rendszer kialakítása szükséges, amelynek alapja hosszú távon a fenntarthatóság és a rugalmas alkalmazkodóképesség.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- AUBERT A. – JÓNÁS-BERKI M. – MARTON G. 2012: Az egészségturizmus térszervezési és menedzselési sajátosságai Magyarországon – VI. Magyar Földrajzi Konferencia, pp. 13-21.
- ETC 2012: EUROPEAN TOURISM in 2012: TRENDS & PROSPECTS Quarterly Report (Q1/2012) European Travel Commission, Brussels, April 2012 pp. 23.
- ETC 2012: EUROPEAN TOURISM in 2012: TRENDS & PROSPECTS Quarterly Report (Q3/2012) European Travel Commission, Brussels, October 2012 pp. 25.
- FÜZESI L. 2013: „Hévízért” Városvédő, -fejlesztő, Kulturális Egyesület elnöke, és önkormányzati képviselő – Interjú (2013. január)
- HÉVÍZI KISTÉRSÉG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA (2008-2018) 2008- Pannon Projekt Kft, Szombathely. 228 p.
- HÉVÍZ VÁROS INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2008 – 166 p.
- KISS J. 2003: Nevezetes kertjeink: Keszthely-Festetics kastély-, Fenékpusztá, Hévíz, mint klasszikus magyar történelmi tájegység - Szép Kertek 2003/1. szám
- KÖBLI Á. 2013: Fürdőváros-fejlesztés és felelősségvállalás, In: Józsa Klára, Nagy Gyula, Dudás Renáta (szerk.) Geográfus Doktoranduszok XIII. Országos Konferenciája, Szeged pp.1-15.
- KÖNNYID L. 2012: Hévíz városának idegenforgalmi helyzete, 2012. évi aktuális feladatok meghatározása p. 9.
- PINTÉR Á. 2009: A regionális repülőterek szerepe Nyugat-Dunántúl idegenforgalmában, Modern Geográfia, 2009. 2. szám pp. 9.
- SLACHTA K. 2010: A Stasi titkos balatoni útikönyve, In: Hornyák Á, Vitári Zs (szerk.) Idegen szemmel: Magyarságkép 19-20. századi útleírásokban, Kutatási Füzetek 16, 296 p. Pécs, Pécsi Tudományegyetem, 2010. pp. 131-152.

SZEGEDI A. 2011: Az orosz piacon rejlő turisztikai lehetőségek – V. Magyar - Orosz Nemzetközi Gazdasági Fórum és Üzletember-találkozó, 2011. február 24-25.

Internetes hivatkozások

Czech Statistical Office - Statistical Yearbook of the Karlovarsky Region 2011. http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/engkapitola/411011-11-eng_r_2011-16

Magyarország turizmusának alakulása 2011. <http://neta.itthon.hu/szakmai-oldalak/statisztikai-adatok/magyarorszag-turizmusa-120703-1>

Magyarországturizmusának alakulása 2012. január–július. neta.itthon.hu/download.php?docID=55303

Magyarország turizmusának alakulása 2012. neta.itthon.hu/szakmai-oldalak/.../magyarorszag-turizmusa-130208

http://hvg.hu/ingatlan/20110616_orosz_befektetok_karlovyvary

http://hvg.hu/kkv/20120302_oroszingatlan_vasarlas

A kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló egyezmény:

http://www.unesco.hu/site/documents/a_sokszinuseg_egyezmeny.pdf

statinfo.ksh.hu/Stainfo/haViewer.jsp

WTO: A Turizmus Globális Etikai Kódexe: http://ethics.unwto.org/sites/all/files/docpdf/hungary_1.pdf

